

Αθλητική Διαμεσολάβηση - Η διεθνής εμπειρία

Σέργιος Ι. Μαναράκης

Δικηγόρος, Διαπιστευμένος Διαμεσολαβητής
Μέλος του Δ.Σ. της Ελληνικής Ένωσης Διαμεσολαβητών
sergios.manarakis@gmail.com

I. Εισαγωγή - Βασικά Χαρακτηριστικά της διαμεσολάβησης

Η διαμεσολάβηση είναι σήμερα ο πλέον διαδεδομένος Εναλλακτικός Τρόπος Επίλυσης Διαφορών (Alternative Dispute Resolution - ADR¹) βρισκόμενη «στην καρδιά αυτών»².

Σύμφωνα με τον ορισμό του CEDR³ «η διαμεσολάβηση είναι μια ελέκτικη, εμπιστευτική διεξαγόμενη, διαδικασία, κατά την οποία ένα ουδέτερο πρόσωπο βοηθά ενεργά τα μέρη για να επεξεργαστούν συμφωνία την οποία διαπραγματεύονται σχετικά με μια διένεξη ή διαφορά, ενώ τα μέρη έχουν τον τελικό έλεγχο της επίλυσης και των όρων αυτής»⁴.

Από τον ορισμό αυτό, έναν από τους πολλούς με ανάλογο περιεχόμενο⁵, προκύπτουν τα βασικά χαρακτηριστικά της διαμεσολάβησης, που είναι τα εξής:

- **Εμπιστευτικότητα**

Ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά της διαμεσολάβησης, που επιτρέπει την ομαλή εξέλιξη της σχετικής διαδικασίας είναι η εμπιστευτικότητά της. Ό,τι συμβαίνει στο χώρο όπου διεξάγεται η διαμεσολάβηση «μένει εκεί». Κανείς, ούτε τα μέρη, ούτε ο διαμεσολαβητής, ούτε κανένας άλλος από τους μετέχοντες στη διαδικασία με οποιοδήποτε τρόπο δεν επιτρέπεται να αναφερθεί στα όσα συνέβησαν κατά τη διάρκεια της, ούτε να καταθέσει ως μάρτυρας σε ενδεχόμενη μεταγενέστερη δικαστική ή διαιτητική διαδικασία. Μόνο η συμφωνία μπορεί να χρησιμοποιηθεί, για τις ανάγκες της εκτέλεσής της, σε περίπτωση που κάποιο από τα μέρη δεν τηρεί τα συμφωνημένα.

Περαιτέρω, λόγω της εμπιστευτικότητας ο διαμεσολαβητής δεν επιτρέπεται να μεταφέρει τις πληροφορίες που του παρέχουν τα μέρη κατά τη διάρκεια των

Πλήρες κείμενο της εισήγησης στα πλαίσια της Ημερίδας «Διαμεσολάβηση και Επιχειρηματικότητα» που διοργανώθηκε στις 12.3.2014 στην Αθήνα από τον ΣΕΒ και το ALBA.

¹ Στην κατηγορία των ADR, σύμφωνα με την επικρατέστερη γνώμη δεν περιλαμβάνεται η Διαιτησία, διότι αν και η διαιτησία εμφανίζεται ως κάτι το «εναλλακτικό» σε σχέση με την ενώπιον των Δικαστηρίων διαδικασία, είναι παρόλα αυτά θεμελιωδώς η ίδια, με την έννοια ότι ούτε ο Δικαστής, ούτε ο Διαιτητής έχουν τη δυνατότητα να δράσουν όπως ο Διαμεσολαβητής και να βοηθήσουν τα μέρη να βρουν εκείνα μια κοινά αποδεκτά λύση, αλλά καταλήγουν σε δεσμευτική για τα μέρη κρίση. Βλ. Redfern and Hunter *Law and practice of International Commercial Arbitration*, Sweet & Maxwell third edition (1999) παρ. 1-51 με περαιτέρω παραπομπή σε Carrol and Dixon, *Alternative Dispute Resolution Developments in London*, *The International Construction Law Review*, [1990 Pt 4] 436, 437.

² Βλ. A. Redfern and M. Hunter, *op. cit.*, παρ. 1-53

³ Ακρόνυμο του “Centre for Effective Dispute Resolution”, βλ. <http://www.cedr.com>

⁴ Βλ. *The CEDR Mediator Handbook*, 4th ed. (2004), σελ. 26 “mediation is a flexible process conducted confidentially in which a neutral person actively assists parties in working towards a negotiated agreement of a dispute or difference, with the parties in ultimate control of the decision to settle and the terms of resolution”

⁵ Σύμφωνα με τον ελληνικό νόμο (άρθρο 4β ν. 3898/2010 – ΦΕΚ Α’ 211/16.12.2010) «Ως διαμεσολάβηση νοείται διαρθρωμένη διαδικασία ανεξαρτήτως ονομασίας, στην οποία δύο ή περισσότερα μέρη μιας διαφοράς επιχειρούν εκουσίως να επιλύσουν με συμφωνία τη διαφορά αυτή με τη βοήθεια διαμεσολαβητή».

προσωπικών τους συναντήσεων με αυτόν (separate meetings, caucuses) παρά μόνο στο μέτρο που έχει την προς τούτο ρητή εντολή/άδεια του ενδιαφερομένου μέρους. Η εμπιστευτικότητα επιτρέπει στα μέρη να «ανοιχθούν», να δράσουν και να σκεφτούν δημιουργικά, να γεννήσουν ιδέες και λύσεις που υπό άλλες συνθήκες δεν θα είχαν προταθεί, ενδεχομένως δε ούτε καν σκεφθεί.

- ***Εξουσία των μερών***

Οι παρισταμένοι, για λογαριασμό των μερών σε περίπτωση που αυτά δεν παρίστανται αυτοπροσώπως, πρέπει να έχουν ρητή εξουσία επίλυσης της διαφοράς με τρόπο δεσμευτικό για τον ή τους εντολείς τους.

- ***Ουδετερότητα και αμεροληψία του διαμεσολαβητή***

Ο διαμεσολαβητής είναι ουδέτερος και αμερόληπτος. Δεν πρέπει να συνδέεται, ούτε να εξαρτάται με οποιοδήποτε τρόπο από τα μέρη. Ο διαμεσολαβητής δεν είναι μέρος της διαφοράς, δεν είναι δικαστής, ούτε διαιτητής. Δεν θα εκδώσει απόφαση, ούτε θα προτείνει λύσεις. Βρίσκεται εκεί με μοναδικό σκοπό να βοηθήσει, με την εμπειρία και τις ικανότητές του, τα μέρη να βρουν εκείνα τη δική τους λύση στη διαφορά τους.

- ***Μη επικριτική στάση του διαμεσολαβητή***

Ο διαμεσολαβητής δεν πρέπει να είναι επικριτικός σε καμία περίπτωση. Όπως ήδη αναφέρθηκε ο διαμεσολαβητής δεν είναι ούτε δικαστής, ούτε διαιτητής και επομένως ο ίδιος δεν λαμβάνει αποφάσεις. Ο διαμεσολαβητής δεν πρέπει να ξεχνά ότι τα μέρη είναι εκείνα που θα βρουν τη λύση της διαφοράς τους. Μια τέτοια λύση, υπό την προϋπόθεση ότι δεν είναι ενάντια στο νόμο, μπορεί να λάβει οποιαδήποτε μορφή, που στα μάτια του διαμεσολαβητή μπορεί να μην φαίνεται ως η ιδανική λύση της διαφοράς. Ωστόσο, ο ίδιος δεν δικαιούται να επικρίνει (ούτε καν να σχολιάσει) τη συμφωνία αυτή, διότι απλά δεν είναι αυτός ο ρόλος του.

- ***Εκούσια διαδικασία***

Άλλο γνώρισμα της διαμεσολάβησης είναι ο εκούσιος χαρακτήρας της. Η διαμεσολάβηση βασίζεται στην επιθυμία των μερών να συμμετέχουν σε αυτή και να βρουν λύση μέσω αυτής. Ανά πάσα στιγμή τα μέρη, μέχρι την υπογραφή του συμφωνητικού, είναι ελεύθερα να αποχωρήσουν, όπως επίσης και να επανέλθουν.

- ***Μη δεσμευτικότητα της διαδικασίας μέχρι τη συμφωνία***

Τέλος, χαρακτηριστικό της διαμεσολάβησης είναι η μη δεσμευτικότητα της διαδικασίας μέχρι την υπογραφή του συμφωνητικού επίλυσης της διαφοράς (εφόσον επιτευχθεί), το οποίο και μόνο δεσμεύει τα μέρη. Οτιδήποτε λέγεται, προτείνεται, αντιπροτείνεται στα πλαίσια της διαδικασίας της διαμεσολάβησης (πριν την επίτευξη συμφωνίας και την υπογραφή του συμφωνητικού) δεν δεσμεύει τα μέρη.

Ένα από τα πλέον γνωστά παραδείγματα που καταδεικνύουν τα πλεονεκτήματα της διαμεσολάβησης έναντι τόσο της διαιτησίας, όσο και άλλων εναλλακτικών μεθόδων επίλυσης των διαφορών, είναι αυτό της αντιδικίας μεταξύ δύο προσώπων (στους

οποίους ο αφηγητής της ιστορίας μπορεί να αποδώσει όποια ιδιότητα επιθυμεί, όπως π.χ. αυτή των αδερφών, συγγενών κλπ) που διεκδικούν την τελευταία διαθέσιμη παρτίδα πορτοκαλιών της χρονιάς, προβάλλοντας ο καθένας σειρά επιχειρημάτων για να στηρίξει τον δικαιο χαρακτήρα της απαίτησής του. Μια δικαστική ή διαιτητική απόφαση θα έκρινε υπέρ της μίας ή της άλλης πλευράς στην οποία και θα απέδιδε τα πορτοκάλια, διότι ούτε ο Δικαστής ούτε ο Διαιτητής μπορούν να κρίνουν πέραν του αιτήματος που τους υποβάλλεται.

Με τη διαμεσολάβηση τα μέρη οδηγήθηκαν σε μια άλλη, απρόβλεπτη, εξέλιξη ευνοϊκή και για τα δύο: διαπίστωσαν ότι δεν υπήρχε πραγματική αντιδικία και ότι μπορούσαν να ικανοποιηθούν και το δύο, επειδή το ένα ήθελε τα πορτοκάλια για τον χυμό τους, και το άλλο για την φλούδα τους.

Το αποτέλεσμα αυτό επιτεύχθηκε γιατί ο διαμεσολαβητής, ακολουθώντας πιστά τις αρχές τις διαμεσολάβησης και χρησιμοποιώντας τακτικές, γνωστές στις διαπραγματεύσεις⁶, όπως:

- *ο διαχωρισμός των προσώπων από το πρόβλημα*, τακτική που βοηθά στην αποφυγή παρεξηγήσεων που προκαλούνται από την (συνήθως μη αντικειμενική) προσωπική γνώμη του ενός για το άλλο μέρος και κατατείνει στην κατανόηση του πραγματικού προβλήματος, της πραγματικής διαφοράς των μερών, και
- *η εστίαση στα συμφέροντα των μερών και όχι στις θέσεις που διατυπώνουν*, ώστε, διαβάζοντας ανάμεσα στις γραμμές, να προσδιορίσει τα ακριβή αίτια της διαφοράς και τους αληθινούς στόχους των μερών,

βοήθησε τα μέρη να αντιληφθούν τα πραγματικά τους συμφέροντα και όχι μόνο να οδηγηθούν στην πλέον συμφέρουσα για τον καθένα λύση, αλλά και ενδεχομένως να θέσουν τις βάσεις ενδεχόμενης μελλοντικής συνεργασίας.

II. Οι Αθλητικές διαφορές

Ο αθλητισμός, είναι μια πολυεπίπεδη δραστηριότητα, μια δραστηριότητα που εξέρχεται των στενών πλαισίων της αθλητικής δράσης και εμπλέκεται με ζητήματα συνδεδεμένα με το σύνολο των «δικαίων», όπως αυτά «τυποποιούνται» από τη νομική επιστήμη. Πράγματι, ο αθλητισμός, που σύμφωνα με τη Λευκή Βίβλο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον αθλητισμό⁷, περιλαμβάνει «*όλες τις μορφές σωματικής δραστηριότητας, οι οποίες, μέσω περιστασιακής ή οργανωμένης συμμετοχής, έχουν στόχο την έκφραση ή τη βελτίωση της φυσικής κατάστασης και πνευματικής υγείας, δημιουργώντας κοινωνικές σχέσεις ή επιτυγχάνοντας επιδόσεις σε αγώνες όλων των επιπέδων*» εμπλέκεται, μεταξύ άλλων:

α. με το Συνταγματικό Δίκαιο, το οποίο στο άρθρο 16 παρ. 9 του Ελληνικού Συντάγματος, προβλέπει ότι «*Ο αθλητισμός τελεί υπό την προστασία και την ανώτατη εποπτεία του Κράτους. Το Κράτος επιχορηγεί και ελέγχει τις ενώσεις των αθλητικών σωματείων κάθε είδους, όπως νόμος ορίζει. Νόμος ορίζει επίσης τη διάθεση των ενισχύσεων που παρέχονται κάθε φορά στις επιχορηγούμενες ενώσεις σύμφωνα με τον προορισμό τους*».

⁶ Βλ. R. Fisher and W. Ury, *Getting to Yes*, Random House Business Books 2nd ed. (1999), σελ. 15 επ.

⁷ COM (2007) 391 τελικό, υποσ. 2.

β. με το Ευρωπαϊκό Δίκαιο, ιδίως μετά την επικύρωση και τη θέση σε ισχύ, την 1^η Δεκεμβρίου 2009, της Συνθήκης της Λισσαβώνας (άρθρο 6), με την οποία ο αθλητισμός αφενός μεν έδωσε στην Ένωση την αρμοδιότητα να αναλαμβάνει υποστηρικτικές, συντονιστικές ή/και συμπληρωματικές δράσεις αναφορικά με τον αθλητισμό, χωρίς να υποκαθιστά την αρμοδιότητα των Κρατών, αφετέρου δε αποτελεί πλέον μέρος των δράσεων της, χάρη στη ρητή πρόβλεψη⁸ ότι «Η Ένωση συμβάλλει στην προώθηση των ευρωπαϊκών επιδιώξεων στον χώρο του αθλητισμού, λαμβάνοντας υπόψη παράλληλα τις ιδιαιτερότητές του, τις δομές του που βασίζονται στον εθελοντισμό καθώς και τον κοινωνικό και εκπαιδευτικό του ρόλο», οι δε δράσεις της οφείλουν να έχουν-μεταξύ άλλων- ως στόχο να αναπτύξουν «την ευρωπαϊκή διάσταση του αθλητισμού, προάγοντας τη δικαιοσύνη και τον ανοιχτό χαρακτήρα των αθλητικών αναμετρήσεων και τη συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων για τον αθλητισμό φορέων, καθώς και προστατεύοντας τη σωματική και ηθική ακεραιότητα των αθλητών, ιδίως των νεότερων μεταξύ τους».

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (πρώην Δ.Ε.Κ.) έχει κρίνει, με σειρά αποφάσεων του⁹, ότι οι οικονομικές δραστηριότητες, που σχετίζονται με τον αθλητισμό, εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 81¹⁰ και 82¹¹ της συνθήκης ΕΚ, δεχόμενο ότι στην έννοια των επιχειρήσεων ή των ομάδων επιχειρήσεων εμπίπτουν τόσο οι αθλητικοί σύλλογοι¹², όσο και οι εθνικές¹³ και διεθνείς αθλητικές επιτροπές¹⁴, στο βαθμό που έχουν οικονομικής φύσης δραστηριότητες¹⁵.

⁸ Βλ. άρθρο 165 (πρώην άρθρο 149 ΣΕΚ), του Τίτλου XII «Παιδεία, Επαγγελματική Εκπαίδευση και Αθλητισμός» του Τρίτου Μέρους «Οι εσωτερικές πολιτικές και δράσεις της Ένωσης».

⁹ Όπως η γνωστή υπόθεση *Bosman*: Case C-415/93 *URBSFA v. Bosman* ECR 1995 I-4921, η υπόθεση *Meca - Medina*: Case T-313/02 *David Meca - Medina and Igor Majcen v. Commission* ECR 2004 II-3291, και η υπόθεση *Walrave*: Case 36/74 *Walrave and Koch v. Union Cycliste Internationale* ECR 1974, 1405.

¹⁰ Σύμφωνα με το οποίο: «1. Είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά και απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και κάθε εναρμονισμένη πρακτική, που δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς και ιδίως εκείνες οι οποίες συνίστανται: α) στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων όρων συναλλαγής, β) στον περιορισμό ή στον έλεγχο της παραγωγής, της διαθέσεως, της τεχνολογικής ανάπτυξης ή των επενδύσεων, γ) στην κατανομή των αγορών ή των πηγών εφοδιασμού, δ) στην εφαρμογή άνισων όρων επί ισοδύναμων παροχών, έναντι των εμπορικών συναλλασσομένων, με αποτέλεσμα να περιέρχονται αυτοί σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό, ε) στην εξάρτηση της συνάψεως συμβάσεων από την αποδοχή, εκ μέρους των συναλλασσομένων, προσθέτων παροχών που εκ φύσεως ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών. 2. Οι απαγορευμένες δυνάμει του παρόντος άρθρου συμφωνίες ή αποφάσεις είναι αυτοδικαίως άκυρες».

¹¹ Σύμφωνα με το οποίο: «Είναι ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά και απαγορεύονται, κατά το μέτρο που δύνανται να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, η καταχρηστική εκμετάλλευση από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις της δεσπόζουσας θέσης τους εντός της κοινής αγοράς ή σημαντικού τμήματός της. Η κατάχρηση αυτή δύνανται να συνίσταται ιδίως: α) στην άμεση ή έμμεση επιβολή μη δικαίων τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων όρων συναλλαγής, β) στον περιορισμό της παραγωγής, της διαθέσεως ή της τεχνολογικής ανάπτυξης επί ζημία των καταναλωτών, γ) στην εφαρμογή άνισων όρων επί ισοδύναμων παροχών έναντι των εμπορικών συναλλασσομένων, με αποτέλεσμα να περιέρχονται αυτοί σε μειονεκτική θέση στον ανταγωνισμό, δ) στην εξάρτηση της συνάψεως συμβάσεων από την αποδοχή, εκ μέρους των συναλλασσομένων, προσθέτων παροχών που εκ φύσεως ή σύμφωνα με τις εμπορικές συνήθειες δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών».

¹² Βλ. Υπόθεση *Piau* ενόπιον του Π.Ε.Κ. (Case T-193/02, *Piau v. Commission*, ECR 2005 II-209) και του Δ.Ε.Κ. (Case C-171/05P, ECR 2006 I-37), καθώς και την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 25^{ης} Ιουνίου 2002 στην υπόθεση 37806, *ENIC/UEFA*, παρ. 25.

¹³ Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην υπόθεση της 27^{ης} Οκτωβρίου 1992 στις υποθέσεις 33384 και 33378 *Distribution of package tours during the 1990 World Cup*, OJ 1992L326/31 παρ. 52 και 53.

¹⁴ Οπ. π., παρ. 47.

¹⁵ Όπως π.χ. η πώληση εισιτηρίων αγώνων, η σύναψη συμβάσεων πώλησης τηλεοπτικών δικαιωμάτων και γενικά η οικονομική εκμετάλλευση αθλητικών γεγονότων.

γ. με το Εμπορικό Δίκαιο, αφού στα πλαίσια του αθλητισμού συνάπτεται πληθώρα εμπορικής φύσης συμβάσεων με σκοπό το κέρδος, όπως συμβάσεις χορηγίας – sponsoring, παροχής αποκλειστικών δικαιωμάτων, διαφήμισης κλπ. Συχνά μάλιστα και δη στα πλαίσια διεθνών οργανώσεων με μεγάλη θεαματικότητα, παρατηρούνται και οριακής νομιμότητας ενέργειες που προκαλούν διαφορές προς επίλυση, όπως το λεγόμενο ambush (καταχρηστικό) marketing, «μια προσχεδιασμένη προσπάθεια ενός οργανισμού να συνδέσει το όνομά του έμμεσα με ένα γεγονός με στόχο να αποκομίσει κάποια αναγνώριση και οφέλη, τα οποία θα αποκόμιζε αν ήταν επίσημος χορηγός¹⁶». Αυτό που ενοχλεί στην περίπτωση του ambush marketing¹⁷ είναι το γεγονός ότι λειτουργεί παρασιτικά¹⁸ αφού οι επιχειρήσεις που το χρησιμοποιούν επιδιώκουν μόνο την αποκόμιση του οφέλους του χορηγού, χωρίς όμως την παράλληλη ανάληψη των αντίστοιχων υποχρεώσεων, δηλαδή την οικονομική και όποια άλλη υποστήριξη του διοργανωτή¹⁹.

δ. με το Χωροταξικό και το Περιβαλλοντικό Δίκαιο, ιδίως στην περίπτωση κατασκευής αθλητικών εγκαταστάσεων.

ε. με το Ποινικό Δίκαιο, στο βαθμό που οι ενέργειες των προσώπων που δραστηριοποιούνται με οποιονδήποτε τρόπο στον χώρο του αθλητισμού πληρούν την υπόσταση ποινικά κολάσιμων πράξεων ή/και παραλείψεων. Εδώ ανήκουν πράξεις και παραλείψεις που –κατά κύριο– λόγο συνδέονται με την βία στα γήπεδα και την φαρμακοδιέγερση. Ανήκουν όμως και πράξεις που συνδέονται με το παράνομο στοίχημα, την αλλοίωση του αποτελέσματος του αγώνα, αλλά και πράξεις του «κοινού ποινικού δικαίου» που απλά τυχαίνει να τελούνται στα πλαίσια κάποιου αθλητικού γεγονότος.

στ. με το Εργατικό Δίκαιο, δεδομένου ότι, τόσο στον επαγγελματικό όσο και στον χαρακτηριζόμενο ως «ερασιτεχνικό» αθλητισμό, συνάπτονται συμβάσεις εργασίας μεταξύ των αθλητικών ομάδων (με τη μορφή Αθλητικών Ανωνύμων Εταιρειών, Τμημάτων Αμειβομένων Αθλητών ή Αθλητικών Σωματείων) και των αθλητών, προπονητών, βοηθητικού προσωπικού και λοιπών προσώπων διαφόρων ειδικοτήτων.

ζ. με το Πειθαρχικό Δίκαιο, τόσο σε επίπεδο αθλητικών ομάδων (που κατά κανόνα διαθέτουν εσωτερικό κανονισμό πειθαρχίας), ομοσπονδιών και ενώσεων, όσο και σε

¹⁶ Βλ. Γ. Ι. Αυλωνίτης, Σ. Α. Λαδιάς *Το Ambush Marketing και οι Ολυμπιακοί Αγώνες «Αθήνα 2004»* σε Lex Sportiva Επετηρίδα Αθλητικού Δικαίου Τομ. 4 (2005) σελ. 106.

¹⁷ Που έχει ορθά χαρακτηριστεί ως «ένα καθαρό δημιουργικό κομμάτι του στρατηγικού επικοινωνιακού προσανατολισμού μιας επιχείρησης» Βλ. Γ. Ι. Αυλωνίτης, Σ. Α. Λαδιάς οπ. π σελ. 126.

¹⁸ Βλ. σχετικά Cristina Garrigues *Ambush Marketing: robbery or smart advertising* σε European Intellectual Property Review 2002, 24(11) σελ. 505.

¹⁹ Ενδιαφέρον παρουσιάζει ο ορισμός του ambush marketing από την Δ.Ο.Ε. σύμφωνα με την οποία ως τέτοιο νοείται «κάθε ηθελημένη αλλά και αθέλητη απόπειρα να δημιουργηθεί αναληθής ή αυθαίρετη εμπορική σχέση με το ολυμπιακό κίνημα ή τους ολυμπιακούς αγώνες» Pauline Dore *Let the games begin* σε International Sports Law Review 2006, 1(May) σελ. 40.

επίπεδο διοικητικών (κρατικών) οργάνων, όπως η Επιτροπή Φιλάθλου Πνεύματος του άρθρου 130 του ν. 2725/1999 η οποία εφόσον διαπιστώσει παράβαση των αρχών «του φιλάθλου πνεύματος και των παραδόσεων του αθλητισμού και του ολυμπιακού ιδεώδους», επιβάλλει στους παραβάτες «ως κύρωση την οριστική ή για ορισμένη χρονική διάρκεια απαγόρευση παρακολούθησης οποιασδήποτε αθλητικής εκδήλωσης, συμμετοχής τους υπό οποιαδήποτε ιδιότητα, ως διοικούντων, μελών, αθλητών προπονητών, γυμναστών στα κάθε είδους αθλητικά, γυμναστικά και αγωνιστικά σωματεία, ενώσεις, επαγγελματικούς συνδέσμους ή ομοσπονδίες, καθώς και της συμμετοχής τους ως διαιτητών, παρατηρητών ή ιατρών αγώνων».

Ο αθλητισμός συνεπώς είναι πολύ πιο σύνθετος από έναν απλό αγώνα. Και οι κανόνες που τον διέπουν και οι διαφορές που δημιουργούνται στα πλαίσια αυτού υπερβαίνουν κατά πολύ τις λεγόμενες διαφορές «καθαρά αγωνιστικής φύσης», δηλαδή τις διαφορές εκείνες που συνδέονται με τους κανόνες του παιχνιδιού, και οι οποίες, σύμφωνα με τις ρητές προβλέψεις των καταστατικών των διεθνών αθλητικών οργανισμών²⁰, επιλύονται εσωτερικά και έτσι δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο διαμεσολάβησης.

Τι γίνεται όμως με τις λοιπές διαφορές που δημιουργούνται στα πλαίσια του αθλητισμού; Υπάρχει πεδίο εφαρμογής της διαμεσολάβησης;

III. Οι τρόποι επίλυσης των αθλητικών διαφορών

Είναι η διαμεσολάβηση κατάλληλη για την επίλυση των διαφορών αυτών;

Πριν απαντήσουμε στο ερώτημα αυτό, επισημαίνεται ότι η εξωδικαστική επίλυση των αθλητικών διαφορών είναι ιδιαίτερος ελκυστική, διότι ικανοποιεί δύο βασικές ιδιαιτερότητες των διαφορών του αθλητισμού²¹:

- α. την ανάγκη ταχείας επίλυσης αυτών, όχι μόνο λόγω του χρονοδιαγράμματος των αθλητικών εκδηλώσεων, αλλά και του σύντομου «εργασιακού βίου» των αθλητών.
- β. τον υπερεθνικό χαρακτήρα του αθλητισμού, που βασιζεται σε ένα «ανεθνικό» σύστημα κανόνων, τους οποίους οφείλουν να ακολουθούν οι εμπλεκόμενοι με τον αθλητισμό, με σκοπό την ομοιομορφη αντιμετώπιση των διαφορών του αθλητισμού ανεξαρτήτως του τόπου γένεσής του. Η ομοιομορφία όμως αυτή δεν μπορεί να επιτευχθεί ούτε με τη λήψη απόφασης από το έκαστοτε αρμόδιο Δικαστήριο, ούτε με την εφαρμογή εθνικών κανόνων δικαίου, που δεν είναι (ούτε θα μπορούσαν να είναι) όμοιοι.

IIIα Η λύση του TAS/CAS

Η λύση στο πρόβλημα αυτό, την οποία ανέλαβε να βρει η Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή, ήταν η διαιτησία. Και έτσι το 1984 δημιούργησε το Διεθνές Διαιτητικό Δικαστήριο για τον Αθλητισμό (Tribunal Arbitral du Sport – Court of Arbitration for

²⁰ βλ. για παράδειγμα το άρθρο 63 του καταστατικού της UEFA (εκδ. 2012), που επαναλαμβάνει την ίδια διατύπωση παλαιότερων καταστατικών, http://www.uefa.org/MultimediaFiles/Download/EuroExperience/uefaorg/WhatUEFAis/01/80/54/03/1805403_DOWNLOAD.pdf

²¹ Βλ. A. Rigozzi *L' arbitrage international en matiere de sport*, HELBING & LICHTENHANH (2005), παρ. 8 και 330.

Sport, TAS/CAS)²², το οποίο μετά την αναμόρφωσή του, το 1994²³, ανεξαρτητοποιήθηκε από την Δ.Ο.Ε. και τέθηκε υπό το διαχειριστικό και οικονομικό έλεγχο του Διεθνούς Συμβουλίου για τη Διαιτησία στον Αθλητισμό (International Council of Arbitration for Sport - ICAS). Έτσι απαλήφθηκε κάθε δυνατότητα αμφισβήτησης της φύσης του, ως ενός γνήσιου διαιτητικού οργάνου.

Σύμφωνα με το άρθρο R27 του Καταστατικού του²⁴, το TAS/CAS είναι αρμόδιο για τη, μέσω διαιτησίας, επίλυση διαφορών «που μπορεί να αφορούν θέματα αρχής σχετικά με τον αθλητισμό ή θέματα χρηματικής φύσης ή άλλα συμφέροντα που συνδέονται με την πρακτική ή την ανάπτυξη του αθλητισμού και μπορεί να περιλαμβάνει, γενικότερα, οποιαδήποτε δραστηριότητα ή θέμα σχετιζόμενο ή συνδεδεμένο με τον αθλητισμό», υπό την προϋπόθεση, ότι «τα μέρη έχουν συμφωνήσει να παραπέμψουν τη διαφορά τους στο TAS/CAS»²⁵.

Το TAS/CAS όμως δεν προσφέρει μόνο υπηρεσίες διαιτησίας.

Από το 1999, προσέθεσε στις προσφερόμενες υπηρεσίες του και τη διαμεσολάβηση, την οποία ορίζει ως: «μια μη δεσμευτική και μη τοπική διαδικασία, βασισμένη σε συμφωνία διαμεσολάβησης, στην οποία κάθε μέρος αναλαμβάνει να παραστεί με καλή πίστη για να διαπραγματευθεί με το άλλο μέρος με σκοπό την επίλυση μιας σχετιζόμενης με τον αθλητισμό διαφοράς. Τα μέρη επικουρούνται στις διαπραγματεύσεις τους από έναν διαμεσολαβητή του TAS/CAS»²⁶.

Ποιες διαφορές όμως μπορούν να υπαχθούν στη διαμεσολάβηση του TAS/CAS;

Σύμφωνα με το άρθρο 1 του κανονισμού διαμεσολάβησης «Η διαμεσολάβηση του TAS/CAS προσφέρεται, κατ' αρχήν, για την επίλυση των διαφορών που υπάγονται στην τακτική διαιτητική διαδικασία. Διαφορές σχετιζόμενες με πειθαρχικά θέματα, όπως ζητήματα φαρμακοδιέγερσης (doping), στημένους αγώνες και διαφθορά αποκλείονται από τη διαμεσολάβηση του TAS/CAS. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, όταν οι περιστάσεις το

²² Για την ιστορία του TAS/CAS βλ. <http://www.tas-cas.org/history>

²³ Μετά την απόφαση της 15ης Μαρτίου 1993 του Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου της Ελβετίας (το TAS/CAS εδρεύει στη Λωζάννη και υπάγεται στο ελβετικό δίκαιο και συγκεκριμένα στο Κεφάλαιο 12 του Ελβετικού Ομοσπονδιακού Κώδικα για το Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο (Swiss Federal Code on Private International Law - LDIP), στην γνωστή ως “The Gundel case” (A.T.F. 119 II 271), η οποία αναγνώρισε μεν το TAS/CAS ως ένα γνήσιο διαιτητικό δικαστήριο, πλην όμως επεσήμανε το γεγονός της ύπαρξης μεγάλου αριθμού διασυνδέσεων μεταξύ του και της Δ.Ο.Ε. (το TAS/CAS χρηματοδοτούνταν σχεδόν αποκλειστικά από τη Δ.Ο.Ε., η οποία ήταν αρμόδια για την τροποποίηση του κανονισμού λειτουργίας του, και τόσο η ίδια όσο και ο Πρόεδρος της είχαν αξιοσημείωτη δύναμη στην επιλογή των μελών του TAS/CAS). Διασυνδέσεις που θα μπορούσαν να θέσουν υπό αμφισβήτηση την ανεξαρτησία του σε περίπτωση που η Δ.Ο.Ε. συμμετείχε ως μέρος διαιτησίας ενώπιον του TAS/CAS. Όπως ρητά τόνισε το TAS/CAS (βλ. <http://www.tas-cas.org/history>) «το μήνυμα του Δικαστηρίου ήταν απολύτως σαφές: το TAS/CAS έπρεπε να ανεξαρτητοποιηθεί από τη Δ.Ο.Ε. τόσο οργανωτικά όσο και οικονομικά».

²⁴ Όπως τροποποιήθηκε και ισχύει από την 1.3.2013, βλ. <http://www.tas-cas.org/rules>

²⁵ Η διατύπωση στην αγγλική γλώσσα (τη μία από τις επίσημες γλώσσες του TAS/CAS. Η άλλη είναι η γαλλική) είναι η εξής: “Such disputes may involve matters of principle relating to sport or matters of pecuniary or other interests relating to the practice or the development of sport and may include, more generally, any activity or matter related or connected to sport”

²⁶ Η διατύπωση στην αγγλική γλώσσα είναι η εξής: “CAS mediation is a non-binding and informal procedure, based on an agreement to mediate in which each party undertakes to attempt in good faith to negotiate with the other party with a view to settling a sports-related dispute. The parties are assisted in their negotiations by a CAS mediator”. Άρθρο 1 των κανόνων διαμεσολάβησης, όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν από 1.9.2013.

απαιτούν και τα μέρη συμφωνούν ρητά, διαφορές συνδεδεμένες με άλλα πειθαρχικά θέματα μπορούν να υποβληθούν στη διαμεσολάβηση του TAS/CAS»²⁷.

Στη διαμεσολάβηση του TAS/CAS δεν μπορούν να υπαχθούν:

- οι διαφορές που εκδικάζονται στα πλαίσια της κατ' έφεση διαιτητικής διαδικασίας, δηλαδή οι προσφυγές κατά αποφάσεων ομοσπονδιών, ενώσεων ή άλλων σχετιζόμενων με τον αθλητισμό οργάνων, στα πλαίσια της οποίας το TAS/CAS λειτουργεί ως δευτεροβάθμιο όργανο,
- οι πειθαρχικές υποθέσεις που αφορούν ζητήματα φαρμακοδιέγερσης (doping), στημένους αγώνες και διαφθορά.

Στη διαμεσολάβηση του TAS/CAS μπορούν να υπαχθούν, ενδεικτικά και όχι περιοριστικά, διαφορές που αφορούν²⁸:

- στις σχέσεις μεταξύ των Ομοσπονδιών, όπως π.χ. η αποβολή εθνικής ομοσπονδίας²⁹ ή οι κανόνες συμμετοχής σε αυτές³⁰,
- στον τρόπο έκδοσης³¹ ή τροποποίησης³² κανόνων (κανονισμοί, καταστατικά κλπ).
- στα χρησιμοποιούμενα από τις Ομοσπονδίες συστήματα για την επιλογή των αθλητών για τη συμμετοχή σε επίσημους αθλητικούς αγώνες³³,
- στο δικαίωμα του οργανωτή να επιτρέψει ή να απαγορεύσει τη συμμετοχή ομάδας σε αθλητική διοργάνωση³⁴,
- σε ζητήματα σχετικά με συμβάσεις manager αθλητών³⁵,
- σε εργατικής φύσης ζητήματα αθλητών όπως το ύψος της «αποζημίωσης κατάρτισης» (“*training compensation*”)³⁶, που σύμφωνα με τον κανονισμό μεταγραφών της ΦΙΦΑ (άρθρο 20) πρέπει να πληρώνεται στο ή στα σωματεία κατάρτισης ενός ποδοσφαιριστή όταν αυτός υπογράφει το πρώτο επαγγελματικό συμβόλαιο και για κάθε μετεγγραφή του μέχρι το τέλος της αγωνιστικής περιόδου κατά την οποία συμπλήρωσε το 23^ο έτος της ηλικίας του,
- σε ζητήματα σχετικά με τη μετεγγραφή αθλητών³⁷, ή την καταγγελία συμβολαίου για νόμιμη αιτία (“*just cause*”)³⁸,

²⁷ Η διατύπωση στην αγγλική γλώσσα είναι η εξής: “*In principle, CAS mediation is provided for the resolution of disputes submitted to the CAS ordinary arbitration procedure. Disputes related to disciplinary matters, such as doping issues, match-fixing and corruption are excluded from CAS mediation. However, in certain cases, where the circumstances so require and the parties expressly agree, disputes related to other disciplinary matters may be submitted to CAS mediation*”.

²⁸ Τα παραδείγματα είναι από υποθέσεις της τακτικής διαιτητικής διαδικασίας του TAS/CAS, επιδεκτικές και διαμεσολάβησης <http://jurisprudence.tas-cas.org/sites/caselaw/help/home.aspx>.

²⁹ 2010/O/2039 FASANOC v. CGF.

³⁰ 2002/O/410 The Gibraltar Football Association (GFA) v. UEFA.

³¹ 2003/O/450 Federation Suisse de Sports Equestres (FSSE) c. FEI.

³² 99/O/229 FFESSM, FEDAS, FPAS, FAAS, et FCDS c. CMAS.

³³ 2008/O/1455 Boxing Australia v. AIBA.

³⁴ 2006/O/1111 ASO c. Active Bay SL.

³⁵ 2007/O/1310 Bruno Heidrscheid c. Frank Ribery.

³⁶ 2003/O/527 Hamburger Sport - Verein e.V. v. Odense Boldklub.

³⁷ 2003/O/530 Aj Auxerre c. FC Valence & S.

³⁸ 2003/O/482 Ariel Ortega v. Fenerbahce & FIFA.

- σε εργατικής φύσης ζητήματα προπονητών³⁹,
- σε ζητήματα καθαρά οικονομική φύσης όπως το sponsoring⁴⁰,
- σε πειθαρχικής φύσης υποθέσεις πλην αυτών που αφορούν ζητήματα φαρμακοδιέγερσης (doping), στημένους αγώνες και διαφθορά.

Η διαμεσολάβηση του TAS/CAS, εφόσον επιτύχει, οδηγεί στην υπογραφή σχετικού συμφωνητικού, το οποίο, σύμφωνα με τη ρητή πρόβλεψη των κανόνων διαμεσολάβησης (άρθρο 12) μπορεί, «σε περίπτωση παραβίαση των όρων του, να χρησιμοποιηθεί ενώπιον κάθε αρμόδιας διαιτητικής ή δικαστικής αρχής».

Υπάρχει όμως ανταπόκριση στη διαμεσολάβηση του TAS/CAS;

Μέχρι σήμερα, δεκαπέντε περίπου χρόνια από την εισαγωγή της διαμεσολάβησης, στο TAS/CAS, έχουν κατατεθεί τριάντα οκτώ αιτήσεις διαμεσολάβησης. Από αυτές δεκατρείς κατέληξαν σε συμφωνία, οκτώ αποσύρθηκαν, δεκαπέντε οδηγήθηκαν στη διαιτησία και δύο είναι εκκρεμείς.

Ο αριθμός φαίνεται, και είναι, συγκριτικά με τις υποθέσεις που έχουν αχθεί στη διαιτησία, μικρός. Αυτό όμως δεν οφείλεται ούτε στη διαμεσολάβηση ούτε στο TAS/CAS, το οποίο προσφέρει υπηρεσίες διαμεσολάβησης. Οφείλεται στις διεθνείς αθλητικές ομοσπονδίες που ως μέσο επίλυσης των διαφορών προβλέπουν στα καταστατικά τους τη διαιτησία, την επιβάλλουν δε και στα μέλη τους ως όρο συμμετοχής τους σε αυτές.

Είναι χαρακτηριστικό ότι από το σύνολο των διεθνών αθλητικών ομοσπονδιών, ρήτρα διαμεσολάβησης ή για την ακρίβεια ρήτρα Med/Arb⁴¹ (δηλαδή ρήτρα περί επίλυσης διαφορών με συνδυασμό διαμεσολάβησης και διαιτησίας) περιλαμβάνει μόνο το καταστατικό της Διεθνούς Ομοσπονδίας Τριάθλου⁴², και αυτό για μέρος μόνο των διαφορών⁴³.

Και όμως η διαμεσολάβηση μπορεί να συμβάλει αποφασιστικά στην επίλυση διαφορών και στην αποτροπή των αρνητικών συνεπειών της μη επίλυσης αυτών και για τα δύο μέρη. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η διαμάχη μεταξύ της Εθνικής Ομοσπονδίας Χόκεϊ (National Hockey League - NHL) και των αθλητών των ομάδων, που την απαρτίζουν, τον Σεπτέμβριο του 2004, η οποία οδήγησε σε Lock Out και τελικά, πέντε μήνες αργότερα και εκατοντάδες ακυρωθέντες αγώνες, στην

³⁹ 87/10 X. c. HC Y.

⁴⁰ 2001/O/319 X. Sarl c. Federation Y.

⁴¹ Συντομογραφία του Mediation/Arbitration.

⁴² Άρθρο 35 του ισχύοντος καταστατικού του 2011, που επαναλαμβάνει το άρθρο 13 του καταστατικού του 2007.

⁴³ Το επίσημο κείμενο στην αγγλική γλώσσα έχει ως εξής: "35. Any dispute, controversy or claim arising under, out of, or relating to this Constitution or any subsequent amendments of or in relation to this Constitution, including, breach or termination, as well as non-contractual claims, may be submitted to mediation in accordance with the CAS. 35.1 Mediation Rules. The language to be used in the mediation shall be English. a) Where a settlement of the dispute is not reached within 90 days of the commencement of the mediation, or if, before the expiration of the said period either party fails to participate in the mediation, the dispute shall, upon the filing of a request of Arbitration by either party, be referred to and finally settled by CAS arbitration pursuant to the Code of Sports related arbitration. When the circumstances so require, the mediator may, at his/her own discretion or at the request of a party, seek an extension of the time limit from the CAS President but not limited to, its formation, validity and binding effect, interpretation, performance".

ακώρωση (για πρώτη φορά στην ιστορία) του πρωταθλήματος της περιόδου 2004 – 2005 προκαλώντας τεράστια οικονομική ζημιά και στα δύο μέρη. Σύμφωνα με έμπειρους διαπραγματευτές, η διαφορά αυτή έφτασε σε αυτό το καταστροφικό αποτέλεσμα λόγω της αδυναμίας των μερών να αντιληφθούν τι ήταν πραγματικά σημαντικό για αυτά και να εντοπίσουν τα πραγματικά τους συμφέροντα⁴⁴ με αποτέλεσμα να εμμένουν ανυποχώρητα στις αρχικές τους θέσεις και να οδηγήσουν τη διαπραγμάτευση σε αδιέξοδο. Αν όμως τα μέρη είχαν επιλέξει να επιλύσουν τη διαφορά μέσω διαμεσολάβησης, είναι βέβαιο ότι ένας έμπειρος διαμεσολαβητής θα είχε διαγνώσει τον κίνδυνο και πιθανότητα η έκβαση αυτή θα είχε αποφευχθεί⁴⁵.

Η ιστορία παραλίγο να επαναληφθεί το 2011, αυτή τη φορά λόγω της διαμάχης μεταξύ της Εθνικής Ομοσπονδίας Αμερικανικού Ποδοσφαίρου (National Football League - NFL) και των αθλητών των ομάδων που την απαρτίζουν, η οποία οδήγησε και αυτή σε Lock Out. Η απόφαση όμως του Δικαστή Nelson, που δικάζε αίτηση ασφαλιστικών μέτρων των αθλητών, να διατάξει τα μέρη να παραστούν σε υποχρεωτική διαμεσολάβηση, ήταν αυτή που τελικά έδωσε τη λύση και οδήγησε στην

⁴⁴ ένα φαινόμενο που χαρακτηρίζεται ως “the vividness bias”

⁴⁵ Βλ. D. Malhotra and M. H. Bazerman *Negotiation Genius* Harvard Business School, Bantam Books, 2007, με περαιτέρω παραπομπές, σελ. 105 επ. Η ιστορία του Lock Out, όπως περιγράφεται στο βιβλίο είναι η ακόλουθη: «Υπό την ηγεσία του Επιτρόπου Gary Bettman, η NHL επεκτάθηκε φιλόδοξα κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1990 προσθέτοντας ενέντα νέες ομάδες των Η.Π.Α., χτίζοντας νέα γήπεδα, δημιουργώντας δημοσιότητα και αυξάνοντας τον τηλεοπτικό χρόνο του αθλήματος. Όμως στην προσπάθεια της να αυξήσει την αναγνωσιμότητά της και τα κέρδη της, η διοίκηση της NHL επέτρεψε οι αμοιβές των παικτών να φτάσουν σε δυσθεώρητα ύψη. Έως το 2003, σύμφωνα με την NHL οι αμοιβές αντιστοιχούσαν στο 75% των εσόδων της – αύξηση 24% σε σχέση με την περίοδο 1990-91. Συγκριτικά, η National Football League κατέβαλε στους αθλητές το 64% των εσόδων; η National Basketball Association το 57%. Το 2004, η NHL δεν μπορούσε πλέον να αγνοεί το αυξανόμενο οικονομικό της δίλημμα. Δεκαεννέα από τις τριάντα δικαιούχους της είχαν ζημιές την περίοδο 2003-04. Η NHL ισχυρίζεται ότι έχασε \$225 εκατομμύρια την ίδια περίοδο. Η πώληση τηλεοπτικών δικαιωμάτων ήταν επίσης απογοητευτική. Έτσι, η διοίκηση της NHL αποφάσισε να τηρήσει σκληρή στάση στην αρχή της περιόδου 2004-05. Απαιτήσε τη μείωση του μέσου όρου των αμοιβών ανά αθλητή από \$1.8 εκατομμύρια σε \$1.3 εκατομμύρια. Επιπλέον, ο Επίτροπος Bettman αιτήσε «βεβαιότητα κόστους», ένα ανώτατο όριο αμοιβών που θα περιόριζε τις αμοιβές στο ανώτατο όριο του 55% των εσόδων των ομάδων. Στις 9 Δεκεμβρίου 2004 η Ομοσπονδία των Αθλητών (NHLPA) συμφώνησε στη μείωση κατά 24% των αμοιβών τους, αρνήθηκε όμως τη σύνδεση αυτών με τα έσοδα των ομάδων. Ο Bettman έθεσε ως όριο για την επίτευξη συμφωνίας τα μέσα Φεβρουαρίου με την απειλή της ακώρωσης της περιόδου. Στις 14 Φεβρουαρίου 2005, οι ιδιοκτήτες των ομάδων της NHL πρότειναν ανώτατο όριο αμοιβών που δεν συνδεόταν με τα έσοδα. Μετά από περαιτέρω διαπραγματεύσεις, η προσφορά των ιδιοκτητών για το ανώτατο όριο έφτασε στα \$42.5 εκατομμύρια ανά ομάδα. Η NHLPA έριξε τις απαιτήσεις της από τα \$52 εκατομμύρια ανά ομάδα στα \$49 εκατομμύρια με εξαιρέσεις. "Τόσο κοντά, θα πρέπει να συμφωνούσαν" δήλωσε ο παίκτης των Mighty Ducks, Mike Leclerc στους Los Angeles Times, ενώ η προθεσμία του Bettman πλησίαζε. "θα είναι καταστροφικό να ακρωθεί η περίοδος" Και όμως, η προθεσμία πέρασε χωρίς συμφωνία και ο Bettman ανακοίνωσε επίσημα την ακώρωση της περιόδου πριν καν αρχίσει. Σχεδόν 400 από τους 700 αθλητές της NHL μετέβησαν στην Ευρώπη για την περίοδο. Μεγαλύτεροι σε ηλικία αθλητές είδαν την καριέρα τους να τελειώνει αιφνίδια. Πολλοί ένιωσαν προδομένοι τόσο από την Ένωσή τους, όσο και από τους ιδιοκτήτες των ομάδων τους. Η κοινή γνώμη που στην αρχή είχε διχαστεί, στράφηκε εναντίον των αθλητών, τους οποίους αντιμετώπισε ως εκτός πραγματικότητας και ως άπληστους. Στις 21 Ιουλίου 2005 η NHL και η NHLPA κατέληξαν μετά από lockout 310 ημερών σε συμφωνία για την περίοδο 2005-06 υπογράφοντας συλλογική σύμβαση εργασίας. Υποστηριζόμενη από το 90% των αθλητών, η συμφωνία προέβλεπε ανώτατο όριο αμοιβής ανά ομάδα \$39 εκατομμυρίων – \$10 εκατομμύρια λιγότερα από τις προηγούμενες απαιτήσεις της NHLPA – και λιγότερα από όσα τους είχαν προσφερθεί πέντε μήνες νωρίτερα. Άλλα μέτρα «βεβαιότητας κόστους» είχαν επίσης προστεθεί: οι αμοιβές δεν θα ξεπερνούσαν το 54% των εσόδων της ομάδας, όλα τα συμβόλαια των αθλητών μειώθηκαν κατά 24% και η ρήτρα διαιτησίας άλλαξε γινόμενη λιγότερο ευνοϊκή για τους αθλητές. Οι αθλητές έλαβε μόνο εγγυήσεις σε αντάλλαγμα (π.χ. ένα ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα ανά ομάδα). Η NHL, ένα άθλημα που κερδίζει τα τρία πέμπτα των εσόδων της από τα εισιτήρια, βρισκόταν τώρα αντιμετώπιση με την πρόκληση να φέρει πίσω τους οπαδούς στα γήπεδα σε σημαντικούς αριθμούς».

υπογραφή (μετά από αρκετά μεγάλο διάστημα διαπραγματεύσεων) κοινά αποδεκτής συλλογικής σύμβασης εργασίας και βέβαια στην έναρξη του πρωταθλήματος⁴⁶.

ΠΙβ Άλλοι οργανισμοί επίλυσης αθλητικών διαφορών

Σιγά σιγά όμως η διαμεσολάβηση κερδίζει έδαφος και κατακτά το ρόλο που της αξίζει στον τομέα της επίλυσης των αθλητικών διαφορών. Και μόνο το γεγονός ότι το TAS/CAS διοργανώσει στις 16 Μαΐου 2014 στη Λωζάννη, το 1^ο Συνέδριό του για τη διαμεσολάβηση δείχνει την σημασία που της δίνει.

Όμως το TAS/CAS δεν είναι ο μόνος διεθνής οργανισμός που προσφέρει υπηρεσίες διαμεσολάβησης. Υπάρχουν παγκοσμίως σημαντικοί οργανισμοί για την επίλυση των αθλητικών διαφορών που αξιοποιούν (και) τη διαμεσολάβηση, μερικοί από τους οποίους είναι οι ακόλουθοι:

SDRCC/CRDSC - Καναδάς

Το Κέντρο Επίλυσης Αθλητικών Διαφορών του Καναδά (Sport Dispute Resolution Centre of Canada - Centre de règlement des différends sportifs du Canada SDRCC/CRDSC)⁴⁷ είναι το αποτέλεσμα της πρωτοβουλίας του Denis Coderre, πρώην υπεύθυνου για τον ερασιτεχνικό αθλητισμό, ο οποίος τον Ιανουάριο του 2000 ανέθεσε σε μια ομάδα εργασίας την εύρεση λύσεων για την γρήγορη και αποτελεσματική επίλυση αθλητικών διαφορών και οδήγησε στην έναρξη λειτουργίας, τον Ιανουάριο του 2002, του προγράμματος ADRsportRED.

Το 2003 με τον Ομοσπονδιακό Νόμο «για την προώθηση της φυσικής δραστηριότητας και τον αθλητισμό» (Federal Bill C-12)⁴⁸, δημιουργήθηκε το SDRCC/CRDSC (με επίσημη ημερομηνία σύστασης το 2004) ως ανεξάρτητος μη κερδοσκοπικός οργανισμός, ο οποίος χρηματοδοτείται εξ ολοκλήρου από το Κράτος.

Αποστολή του SDRCC/CRDSC, σύμφωνα με το νόμο, είναι η παροχή προς την αθλητική κοινότητα του Καναδά:

- α) υπηρεσιών εναλλακτικής επίλυσης αθλητικών διαφορών, και
- β) εξειδικευμένες γνώσεις και βοήθεια αναφορικά με τις εναλλακτικές μεθόδους επίλυσης διαφορών.

Για την επίτευξη του σκοπού του, το SDRCC/CRDSC διαθέτει:

α. Το Κέντρο Αποτροπής Διαφωνιών (Dispute Prevention Resource Center), το οποίο προσφέρει ενημερωτικό υλικό, πληροφορίες με σκοπό την πρόληψη και την αποτροπή της γένεσης και της διόγκωσης των διαφορών,

β. Τη Γραμματεία Επίλυσης Διαφορών (Dispute Resolution Secretariat), η οποία παρέχει υπηρεσίες εναλλακτικής επίλυσης των διαφορών μέσω των διαφόρων μορφών ADR, μεταξύ των οποίων και η διαμεσολάβηση.

SSDC - Νότια Αυστραλία

⁴⁶ Timothy J. Bucher, *Inside the Huddle: Analyzing the Mediation Efforts in the NFL's Brady Settlement and its Effectiveness for Future Professional Sports Disputes*, Marquette Sports Law Review Vol 22, Issue 1 Fall

⁴⁷ <http://www.crdsc-sdrcc.ca/>

⁴⁸ <http://www.crdsc-sdrcc.ca/eng/documents/S.C.2003c.2-L.C.2003ch.22014.pdf>

Το Κρατικό Κέντρο Αθλητικών Διαφορών (The State Sport Dispute Centre - SSDC)⁴⁹ δημιουργήθηκε με την πρωτοβουλία του Γραφείου Αναψυχής και Αθλητισμού της Κυβέρνησης της Νότιας Αυστραλίας⁵⁰ και της Αθλητικής Ομοσπονδίας της Νότιας Αυστραλίας. Σκοπός του είναι η παροχή εμπιστευτικών και αμερόληπτων υπηρεσιών διαμεσολάβησης και επίλυσης διαφορών στην αθλητική κοινότητα της Νοτίου Αυστραλίας.

Το Κέντρο αναλαμβάνει ένα ευρύτατο φάσμα διαφορών, που περιλαμβάνουν, ενδεικτικά:

- Ζητήματα πειθαρχικής φύσης,
- Εργασιακής φύσης ζητήματα,
- Ζητήματα παρενόχλησης, διακρίσεων, ισότητας κλπ

Η διαδικασία, που απαιτεί μία ή περισσότερες συναντήσεις, καταλήγει σε μια δεσμευτική για τα μέρη συμφωνία.

JSAA - Ιαπωνία

Ο Ιαπωνικός Αθλητικός Οργανισμός Διαιτησίας (Japan Sports Arbitration Agency - JSAA)⁵¹ δημιουργήθηκε τον Απρίλιο του 2003 με τη συνεργασία της Ολυμπιακής Επιτροπής της Ιαπωνίας (JOC), την Ιαπωνική Αθλητική Ένωση (JASA) και την Ιαπωνική Αθλητική Ένωση Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες (JSAD) με σκοπό, μεταξύ άλλων, την επίλυση των αθλητικών διαφορών που ανακύπτουν μεταξύ των προσώπων (αθλητών, προπονητών κλπ) και των αθλητικών ομοσπονδιών, μέσω διαιτησίας ή διαμεσολάβησης. Μέχρι το έτος 2012, δεκαεπτά υποθέσεις λύθηκαν με διαιτησία και τρεις με διαμεσολάβηση.

Χαρακτηριστικό της σημασίας που αποδίδεται στο JSAA είναι το γεγονός ότι έχει επικριθεί, όχι για την αποτελεσματικότητά του, αλλά για το ότι οι παρεχόμενες υπηρεσίες διαμεσολάβησης και διαιτησίας περιορίζονται μόνο σε αθλητές ανωτάτου επιπέδου, ενώ σύμφωνα με ακαδημαϊκούς αναλυτές⁵² θα πρέπει να διευρυνθεί το πεδίο δράσης του ώστε να συμπεριλαμβάνει τόσο τον επαγγελματικό, όσο και τον ερασιτεχνικό αθλητισμό.

IV. Αντί επιλόγου

Σκοπός του παρόντος δεν είναι να πείσει ότι η διαμεσολάβηση είναι καταλληλότερη της διαιτησίας ως μέσο επίλυσης αθλητικών διαφορών. Σκοπός του είναι να καταδείξει ότι η διαμεσολάβηση είναι τουλάχιστον το ίδιο αποτελεσματική και ότι της αξίζει να δοκιμαστεί στην πράξη περισσότερο. Είναι μια διαδικασία που, κατά την άποψή μας, ταιριάζει καλύτερα στις «*διαπραγματεύσιμες*» περιπτώσεις, στις περιπτώσεις δηλαδή στις οποίες τα μέρη έχουν αρκετό χώρο να κινηθούν. Και υπάρχουν πολλές τέτοιες στον αθλητισμό.

⁴⁹ http://www.sportsa.org.au/index.php?option=com_content&view=article&id=21&Itemid=125

⁵⁰ Office for Recreation and Sport, βλ. <https://www.recsport.sa.gov.au/>

⁵¹ <http://www.jsaa.jp/>

⁵² Βλ. Masato Dogauchi, Professor, Faculty of Law, Waseda University; Representative Director, Japan Sports Arbitration Agency *Disputes in Sports*, http://www.yomiuri.co.jp/adv/wol/dy/opinion/sports_120604.htm